

Boekvoorstelling "Het Verdrag van Kortrijk"

Op 28 maart 2020 werd het 200-jarig bestaan van het "Verdrag van Kortrijk" herdacht. Dit internationaal akkoord, het enige in de Kortrijkse geschiedenis, is nog steeds rechtsgeldig. Met de nieuwe publicatie "Het Verdrag van Kortrijk" willen Martijn Vandenbroucke en Bernard D'Heygere dit historisch belangrijk verdrag zijn verdiende plaats geven. Het boek brengt een synthese van 1000 jaar grensevolutie tussen Frankrijk en België, van De Panne tot Luxemburg, aan de hand van talrijke kaarten.

Grenssteen op wandel

Enkele weken geleden vond verrassend nieuws zijn weg naar diverse internationale zenders. Een meer dan 150 kilogram zware grenssteen tussen de dorpen Montignies-Saint-Christophe en Bousignies-sur-Roc zou door een ietwat te enthousiaste landbouwer exact 2,29 meter zijn verplaatst. België was ineens enkele aren groter. Een diplomatieke rel zat er echter niet in, het bleef beperkt tot een amusante Belgenmop. Maar de grenssteen waar het over gaat werd er geplaatst in 1819, in de aanloop naar het Verdrag van Kortrijk, ondertekend in onze stad op 28 maart 1820.

De Lage Landen zijn dan ook een regio waar oorlogen zijn uitgevochten en veroveringszuchtige legers doorheen trokken. De grenzen van ons land zijn grillig en zijn – op enkele stukken na – eigenlijk per toeval tot stand gekomen. De huidige grens is het gevolg van een reeks van vredesverdragen die een einde probeerden te maken aan de expansiedrang van de Franse leiders naar het noorden. In 1814 werd de Franse keizer Napoleon verslagen door zijn verenigde tegenstanders. Het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden zag het levenslicht. Voor eens en voor altijd wilden de Europese staatshoofden de grenzen van Frankrijk vastleggen. Voor de noordelijke grens – onze zuidelijke – werd er een gemengde grenscommissie samengesteld die de bepalingen van de zogenaamde verdragen van Parijs uit 1814 moest vastleggen. Ze zou er uiteindelijk zes jaar voor nodig hebben: het eindresultaat werd in Kortrijk ondertekend.

Niet in het gebouw dat bekend staat als het Broelmuseum, zoals in vele bronnen staat, maar in het historisch stadhuis. Twee hoge generaals tekenden in naam van de koningen van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden en Frankrijk het verdrag. Samen stonden ze aan het hoofd van de gemengde grenscommissie die de grens vastlegde. Daarna werd het verdrag ook geratificeerd door de koningen.

"Het Verdrag van Kortrijk is een memorabel moment in onze Kortrijkse geschiedenis. Onze grensstad is doorheen de jaren het toneel geweest van woelige strijden, het tekent onze identiteit. Prachtig dat Bernard en Martijn ons erfgoed zo mooi in beeld kunnen brengen!"

— Axel Ronse, schepen van cultuur

Meer dan een lijntje op een kaart

Het Verdrag van Kortrijk is het eerste grensverdrag dat pas werd ondertekend nadat de grens ook werkelijk in kaart was gebracht én aangeduid door middel van grensstenen of -palen. Tot kort voordien was het de gewoonte een grensverdrag te bepalen op basis van ruwe lijnen en pas nadien de grens te gaan afbakenen. Het verdrag dat hier werd ondertekend mag dan zeker als bijzonder worden beschouwd.

De totstandkoming ervan werd ook bijzonder goed gedocumenteerd. Aan de hand van het uitvoerige archief van de grenscommissie dat in het Brusselse Rijksarchief wordt bewaard, kon dan ook een mooi boek over dit grensverdrag worden samengesteld.

"Het grensverdrag van 1820, ondertekend in Kortrijk, is één van de eerste voorbeelden hoe een internationale grens tot stand kwam. Achter de lijn op de kaart zit jaren minutieus voorbereidend werk."

— Martijn Vandenbroucke, auteur

Een rijk geïllustreerde laagdrempelige publicatie

Het boek bestaat uit twee grote delen, die naadloos in elkaar overlopen. Een eerste deel omvat hoe de grens op haar huidige plaats is terecht gekomen. Waarom is ze uiteindelijk zo grillig en kent ze zoveel merkwaardige kronkels? En hoe is ze verbonden met de geschiedenis van deze streek? Daarna gaan we dieper in op de effectieve totstandkoming van de grens. Hoe gingen de landmeters te werk? Hoe stonden de lokale vertegenwoordigers hen bij? Welke technieken werden er gebruikt? Het opmeten en vastleggen van een grens was tweehonderd jaar geleden een huzarenstukje, waarbij de mensen op het terrein zo goed mogelijk de wensen van hun vorsten in Den Haag en Parijs in de praktijk moesten omzetten.

Het boek werd uitgegeven bij Mens & Cultuur in Gent en telt 208 pagina's. Achteraan werden enkele bijlagen toegevoegd, zoals de integrale (Franse) tekst van het verdrag, en een nadere duiding van het Beleg van Menen en de Slag bij Ramillies (1706). Het is te verkrijgen in de boekhandel of bij de auteurs. Kostprijs: € 29. In voorverkoop werd een overeenkomst gesloten met de Koninklijke Geschied- en Oudheidkundige Kring van Kortrijk (KGOKK) en AZ Groeninge, waarbij een speciale kortingsprijs (€20) werd toegestaan ten voordele van hun werking en de Covid-19 afdeling.

Contactgegevens auteurs (enkel voor perscontacten, niet voor publicatie)

Bernard D'heygere (°1951), Grote Markt 19 bus 22 ('Patria'), 8500 Kortrijk, +32474870216,
bernard.dheygere@gmail.com

Martijn Vandenbroucke (°1978), Passionistenlaan 1, 8500 Kortrijk, +32476370345,
martijn.vandenbroucke@pandora.be